

PÄÄTÖS

Nro 58/2014/1

Dnro ISAVI/24/04.08/2013

Annettu julkipanon jälkeen

31.7.2014

ASIA Savisuon turvetuotantotoiminnan lopettaminen ja ympäristöluvan raukeaminen, Savonlinna

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 JYVÄSKYLÄ

HAKEMUS

Vapo Oy on 28.3.2013 jättänyt hakemuksen Savisuon turvetuotantoa koskevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamiseksi ja kuivatusvesien kemiallisen puhdistuksen aloittamiseksi. Hakija on täydentänyt hakemustaan 4.9.2013.

Vapo Oy on pyytänyt 16.1.2014 lähettämällään kirjeellä Itä-Suomen aluehallintovirastoa määräämään Savisuon toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 110/05/2 raukeamaan ja jättämään lupaehtojen tarkistamista koskevan hakemuksen sikseen.

Samalla hakija pyytää aluehallintovirastoa vahvistamaan Savisuon turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet sekä tuotantoalueen jälkihoitotoimet.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Savisuolla ei ole ollut turvetuotantoa vuoden 2010 jälkeen. Päätös tuotannon lopettamisesta on tehty 15.1.2014.

Turvetuotantoalue siistitään 21.2.2014 päivätyn jälkihoitosuunnitelman mukaan vuoden 2014 aikana niin, ettei alueelle jää roskaa, jätteitä eikä tarpeettomia kanto-
kasoja tai koneromua. Alueelta poistetaan kaikki tarpeettomat rakenteet, laitteet ja ta-

varat. Rakenteet voidaan myös myydä tai luovuttaa maanomistajille. Auma-alueet siistitään ja tasataan siten, ettei niistä jää maisemallista haittaa.

Poltto- ja voiteluaineiden sekä jäteöljyjen varastointi- ja käsittelypaikoilla varmistetaan, että maaperä on öljyhiilivedyistä puhdas. Mikäli pilaantumista esiintyy, maaperä puhdistetaan.

Koska tuotantoa on ollut viimeksi vuonna 2010, alueet ovat osittain jo kasvittuneet. Hakemukseen on liitetty valokuvia kasvittuneista alueista. Heti turvetuotannon päätymisen jälkeen tuotantokentän pinnassa on vielä irtonaista tai eroosioherkkää ainesta, jonka pidättämiseksi vesiensuojelurakenteet on pidetty toiminnassa ja huollettu ympäristöluvan edellyttämällä tavalla. Laskeutusaltaat on puhdistettu edellisen kerran vuonna 2013. Tarvittaessa laskeutusaltaat ja sarkaojien liettaskuja puhdistetaan vielä vuonna 2014. Jo kasvittuneilla alueilla pyritään kuitenkin välttämään tarpeetonta koneilla liikkumista.

Alueella on vesienkäsittelyrakenteita ja laitteita, kuten sarkaojien päisteputkia ja niihin liittyviä lietteenpidättimiä, laskeutusaltaita sekä paloaltaita. Vuokra-alueilla sijaitsevien rakenteiden osalta sovitaan maanomistajien kanssa, kuinka näiden rakennelmien kanssa toimitaan. Maanomistajan luvalla alueelle voidaan jättää jälkikäyttöä tukevia vesienkäsittelyrakenteita. Luovutuksen jälkeen vesienkäsittelyrakenteita ei huolleta turvetuottajan toimesta.

Vapo Oy:llä on Savisuon alueella hallinnassaan maata 79,2 hehtaaria, josta 68,8 hehtaaria on vuokrattu kuudelta eri maanomistajalta. Vapo Oy:n omistuksessa on 10,4 hehtaaria. Turvetuotannossa on ollut noin 56 hehtaaria. Vuokra-alueita ei ole vielä luovutettu takaisin maanomistajille. Luovutukset on suunniteltu toteuttavaksi sulan maan aikaan vuonna 2014 yhteisessä katselmuksessa tehdyssä pöytäkirjassa sekä vuokrasopimuksessa sovitulla tavalla. Vuokra-alueet tarkastetaan yhdessä vuokranantajan kanssa ja tarvittaessa ne siistitään edellä kuvatun mukaisesti.

Turvetuotannossa jälkikäytöllä tarkoitetaan tuotannosta poistetun alueen seuraavaa maankäyttömuotoa, esim. metsä (metsitys), pelto/viljely tai kosteikko. Seuraava maankäyttö ei tavallisesti ole ympäristöluvanvaraista toimintaa, eikä siihen liity turvetuotannon tarkkailuvelvoitteita. Seuraavasta maankäytöstä päättää aina alueen maanomistaja.

Kullekin tuotannosta poistetulle alueelle suunnitellaan sen vesitalouden, maaperän ominaisuuksien sekä muiden käyttötavoitteiden kannalta järkevin seuraava maankäyttömuoto. Vapo Oy:n omistama alue on suurelta osin luontaisesti vettyvää, joten alueelle tullaan todennäköisesti rakentamaan monivaikutteinen kosteikko (vesiensuojelu, lintuvesi, riistakosteikko). Aluetta on mahdollista hyödyntää jatkossa myös valuma-alueen vesiensuojelussa. Myös alueelle jäävät laskeutusaltaat toimivat tässä tarkoituksessa.

Vapo Oy:n omistamalla alueella sijaitsevat toimintakuntoiset vesiensuojelurakenteet jätetään mahdollisuuksien mukaan paikalleen edesauttamaan uuden maankäytön vesiensuojelua. Jälkihoitotöiden valmistumisesta ilmoitetaan Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Alueen sijainti ja kaavatilanne

Savisuo sijaitsee Savonlinnan kaupungissa, Kumpurannan ja Ylä-Kuonan kylissä noin kymmenen kilometriä Kerimäen keskustasta pohjoiseen.

Tuotantoalueella on voimassa ympäristöministeriön 4.10.2010 vahvistama Etelä-Savon maakuntakaava. Savisuon alue on maakuntakaavassa merkitty turvetuotantoalueeksi (EOT). Maakuntakaavan turvetuotantoalueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin, turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta sekä tuotantopinta-alan poistumat ja rajoitettava tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Turvetuotantoalueen kuivatusvesien laskuvesistön, Puruveden Hautalahden ranta-alueet ja Puruveden saaret sisältyvät Kerimäen kunnanvaltuuston 1.7.2003 hyväksymään Puruveden rantayleiskaavaan. Yleiskaavassa kuivatusvesien purkukohdan, Hepolahden, itärannan suualueelle on merkitty kaksi loma-asuntotonttia. Suualueelta kaakkoon noin 200 metrin etäisyydellä on kaavassa erillispientalon tontti ja noin 300 metrin päässä loma-asuntoalueen merkintä. Hepolahden ja Myllylahden välinen alue on kaavassa merkitty pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Purkukohdan länsipuolella lähimmät loma-asuntotontit sijoittuvat Myllylahden rannalle, 350–400 metrin etäisyydelle purkupaikasta. Lähimmät Puruveden saaret Kotisaari, Pieni Kotisaari, Mäntysaari, Lemetti ja Korpisaari sisältyvät 26.9.2000 Kerimäen kunnanvaltuuston hyväksymään ranta-asemakaavaan. Kotisaaret sijaitsevat 400 metrin etäisyydellä Hepolahden suualueelta. Molempiin saariin on sekä ranta-asemakaavassa että yleiskaavassa osoitettu kolme loma-asunnon rakennuspaikkaa. Kotisaaren rakennuspaikat sijoittuvat saaren eteläpuolelle, noin 600 metrin päähän Hepolahden suualueesta.

Voimassa oleva lupa ja sopimukset

Savisuon valmistelu turvetuotantoa varten on aloitettu vuonna 1983 ja tuotanto vuonna 1987. Etelä-Savon ympäristökeskus velvoitti ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta annetun lain 7 §:n perusteella toiminnanharjoittajan hakemaan Savisuon turvetuotannolle ympäristölupaa 31.12.2004 mennessä.

Itä-Suomen ympäristölupavirasto on päätöksellään 18.11.2005 nro 110/05/2 myöntänyt Vapo Oy:lle ympäristöluvan Savisuon noin 63 hehtaarin tuotannossa olevalla alueella. Samalla myönnettiin silloisen vesilain 10 luvun 6 §:n mukainen oikeus käyttää Kerimäki–Kitee kantatien alueella RN:o 71:0 (41 m), Kumpurannan kylässä tilalla Kummunmaa RN:o 1:59 (440 m), Ylä-Kuonan kylässä tilalla Kuusikko RN:o 33:3 (440 m) ja yhteisellä vesialueella RN:o 876:32:1 (214 m) Kummunjoen nimellä kulkevaa ojaa turvetuotantoalueen kuivatusvesien johtamiseen Rauvanjärveen.

Lupapäätöksessä luvan saaja veloitettiin huolehtimaan laskuojan kunnossapidosta.

Turvetuotannon lopettamisen ja alueen jälkihoitotoimenpiteiden kannalta olennaiset määräykset ovat voimassa olevassa luvassa seuraavat:

1. Vesiensuojelun järjestäminen ja päästöt vesiin

Savisuon tuotantokunnossa olevien lohkojen 1–6 vedet johdetaan Kummunjoen kautta Rauvanjärveen ja siitä edelleen aikoinaan kaivetulla uomalla Heponotkonjokeen sekä Heponotkonjoen kautta Puruveden Hepolahteen.

Tuotantoalueelta tulevat kuivatusvedet on johdettava sarkaoja-altaiden, päisteputki-pidättimien ja kahden laskeutusaltaan kautta. Lisäksi tuotantoalueelle on rakennettava kaksi virtaaman rajoitinta ennen tuotantokautta 2006. Vesiensuojelurakenteiden sijainti ilmenee hakemuksen liitteenä 3.4 olevasta 1:10 000 tuotantoalakartasta.

Kaikkien tuotantoalueiden sarkaojissa on oltava lietesvyennykset ja lietteenpidättimet. Laskeutusaltaat on varustettava pintapuomeilla. Tuotantoalueen ulkopuoliset vedet johdetaan mahdollisuuksien mukaan eristysojissa tuotantoalueen ohi. Eristysojiin on kaivettava lietesvyennykset.

Tuotannosta jo poistuneiden alueiden vedet on johdettava vesiensuojelurakenteiden kautta, kunnes kyseiset alueet on erotettu tuotantoalueista erillisiksi alueiksi ja niiltä ei enää aiheudu sanottavaa kuormitusta alapuoliseen vesistöön.

Ojien kaivumaat on tasattava ja muotoiltava ympäristöön sopiviksi sekä huolehdittava siitä, ettei niiden taakse jää vettyviä alueita.

Laskeutusaltaat sekä sarkaojien lietesvyennykset on pidettävä kunnossa ja tyhjennettävä tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa tuotantokauden päättyessä. Ojastojen ja laskeutusaltaiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja mahdolliset puutteet on korjattava välittömästi. Muut vesistökuormitusta vähentävät rakenteet (mm. päisteputket, virtaamanrajoittimet, pintapuomit) on pidettävä kunnossa.

Auma-alueiden ja ojien väliin on jätettävä suojavyöhyke, jotta lastausten yhteydessä turvetta ei joudu ojiin.

Vesiensuojelurakenteisiin voidaan niiden toiminnan tehostamiseksi tehdä sellaisia Etelä-Savon ympäristökeskuksen hyväksymiä muutoksia, joilla ei ole haitallisia vaikutuksia yksityiseen tai yleiseen etuun.

6. Tuotannosta poistuvien alueiden jälkihoito

Tuotannosta poistuvilta alueilta vedet on johdettava vesiensuojelurakenteiden kautta niin kauan kuin vesistä saattaa aiheutua haitallisia vaikutuksia vesistössä. Vesiensuojelurakenteet tulee pitää kunnossa vähintään kahden vuoden ajan alueen tuotannosta poistamisen jälkeen.

Kokonaisia tuotantolohkoja tai muutoin merkittäviä aluekokonaisuuksia tuotannosta poistettaessa tulee viimeistään vuosi ennen tuotannon lopettamista esittää kyseistä lohkoa tai aluetta koskeva jälkihoitosuunnitelma Etelä-Savon ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi.

7. Käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailu

Luvan saajan on oltava selvillä toimintansa aiheuttamasta vesistökuormituksesta ja päästöistä ja niiden vaikutuksesta ympäristöön.

Turvetuotantoalueelta tulevien vesien aiheuttamaa kuormitusta tulee tarkkailla tehostetusti vähintään kahtena peräkkäisenä vuotena lupakauden aikana touko-lokakuussa. Näytteet tulee ottaa kaksi kertaa kuukaudessa ja niistä tulee analysoida kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyppeä, COD_{Mn}, PO₄-P, NH₄-N, rauta ja pH. Näytteenoton yhteydessä tulee mitata näytteenottokohdan virtaama. Kahtena vuonna lupakauden aikana, tehostettua tarkkailua edeltävänä ja sen jälkeisenä vuonna tulee kuormitusta tarkkailla kerran kuussa otettavilla näytteillä. Näytteistä tehdään kaikki edellä mainitut määrytykset.

Turvetuotannon vesistövaikutuksia tulee tarkkailla lupakauden aikana joka toinen vuosi alkaen vuodesta 2006 Kummunjoessa, Rauvanjärvessä, Rauvanjärven laskuojassa ennen Heponotkonjokea, Heponotkonjoessa ennen sen purkautumista Puruveen sekä Puruvedessä Mäntyniemen ja Lemettisaaren välisessä syvänteessä. Ehdotus tarkkailuohjelmaksi tulee toimittaa Etelä-Savon ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Luvan saajan on pidettävä toiminnasta käyttöpäiväkirjaa, johon on merkittävä tuotantokausittain tiedot tuotannosta, vesiensuojelurakenteiden käytöstä ja niistä seikoista, joilla on toiminnan päästöjen kannalta merkitystä.

Vaikutuksia alapuolisen vesistön kalastoon ja kalastukseen on tarkkailtava Etelä-Savon TE -keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelma on toimitettava TE -keskukselle hyväksyttäväksi kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuja voidaan muuttaa Etelä-Savon ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

8. Tarkkailutulosten raportointi

Käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailun vuosiraportit on toimitettava Etelä-Savon ympäristökeskukselle sekä Kerimäen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Vesistö-tarkkailun vuosiraportti on toimitettava lisäksi Etelä-Savon TE -keskuksen kalatalousyksikölle.

Lisäksi tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa.

Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

9. Kalatalousmaksu

Luvan saajan on maksettava Etelä-Savon TE -keskukselle kalatalousmaksua 250 euroa vuodessa käytettäväksi kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen estämiseen hankkeen vaikutusalueella. Ensimmäisen kerran maksu on maksettava kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaisuudesta ja sen jälkeen vuosittain tammikuussa. Kalatalousmaksun käyttöä suunniteltaessa tulee kuulla Kumpurannan osakaskuntaa.

10. Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Vesistön pilaantumisesta aiheutuvista korvattavista vahingoista, joita nyt ei ole ennakoitu aiheutuvan, on vahingonkärsijällä oikeus vaatia korvausta ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaisesti ympäristölupavirastolle tehtävällä hakemuksella.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset koskevat seuraavia kiinteistöjä:

Tila 740-553-3-52 Kosonkangas, om. XX, Räsälänmäentie 27, 58260 Kumpuranta. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2020 saakka.

Tila 740-553-3-12 Hutunmäki om. XX, Hutunmäentie 92, 58200 Kerimäki. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2021 saakka.

Tila 740-553-3-14 Huotila II, om. Kerimäen Maataloussäätiö PL 18, 58201 Kerimäki. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2021 saakka.

Tila 740-568-12-4 Tuomaala om. XX, Panunkatu 33, 57200 Savonlinna. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2021 saakka.

Tila 740-568-18-0 Kontio, om. XX, Kumpurannantie 253c, 58260 Kumpuranta ja XX Räsälänmäentie 234, 58260 Kumpuranta. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2021 saakka.

Tila 740-568-12-10 Kuusela om. XX Kadetintie 1 A3, 57230 Savonlinna. Vuokrasopimus voimassa 31.12.2023 saakka.

Tuotantoalueen vaikutukset vesistöihin

Savisuon valmistelu turvetuotantoa varten on aloitettu vuonna 1983 ja tuotanto vuonna 1987. Tuotantoa on enimmillään ollut noin 70 hehtaarin alalla, mistä noin 18 hehtaaria on jo poistunut tuotannosta. Lupahakemuksen jättöhetkellä Savisuolla oli tuotantokuntoista aluetta auma-alueineen 52,3 hehtaaria.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Savisuon vesienkäsittely on perustasoa. Vesienkäsittelymenetelmiin kuuluvat virtaamansäätö, kaksi laskeutusallasta sekä sarkaojien päässä olevat lietesyvennykset ja päisteputket.

Savisuon tuotantoalueelta alapuoliseen vesistöön johdettavien kuivatusvesien laatua on tarkkailtu vuosina 2006–2010, 2012 ja 2013. Savisuolla ei ole kuormitustarkkailun yhteydessä jatkuvatoimista virtaamamittausta, vaan näytteenoton yhteydessä on mitattu hetkellinen virtaama. Hetkellisen virtaaman mittaustuloksia ei ole kovinkaan kattavasti. Savisuon nykyisen kuormituksen arvioinnissa onkin käytetty Savisuon kuormitustarkkailun mukaisia vedenlaatutietoja ja Itä-Suomen tuotannossa olevien perustason vesienkäsittelymenetelmillä varustettujen turvesoiden vuoden keskimääräistä valumaa 24 l/s/km². Laskelmaan perustuen Savisuon 52,3 hehtaarin arvioitu kuormitus laskuojaan on seuraava:

	Kiintoaine	Kokonaisfosfori	Kokonaistyyppi	COD _{Mn}
Brutto, kg/v	6 900	27	370	12 700
Netto, kg/v	6 850	19	175	

Itä-Suomen perustason vesienkäsittelymenetelmillä (laskeutusaltaat, sarkaojapidätimet ja virtaamansäätö) varustettujen turvetuotantoalueiden keskimääräinen bruttominaiskuormitus on 84 kilogrammaa kiintoainetta, 0,55 kiloa fosforia, 15 kilogrammaa typpeä ja 254 kilogrammaa kemiallista hapenkulutusta (COD_{Mn}) vuodessa hehtaaria kohti. COD_{Mn}-luku kuvastaa humuskuormituksen määrää. Näiden lukujen perusteella Savisuon tuotantokuntoiselta 52,3 hehtaarin alalta alapuolisiin vesistöihin kulkeutuva nettokuormitus olisi vuodessa noin 3 300 kilogrammaa kiintoainetta, 21 kilogrammaa fosforia, 610 kilogrammaa typpeä ja 630 kilogrammaa happea kuluttavaa humusainesta.

Vesistöt ja niiden nykytila

Savisuon tuotantoalue sijaitsee Vuoksen vesistöalueen (4) Suur-Saimaan alueella (4.1) ja siellä tarkemmin Puruveden valuma-alueen (4.18) Rauvanjärven–Hepojoen osavaluma-alueella (4.185), jonka pinta-ala on 15,85 km² ja järvisyys 2,52 %. Kuivatusvedet on johdettu koko tuotantoalalta kahden laskeutusaltaan kautta laskuojaan ja edelleen reittiä Kummunjoki–Rauvanjärvi–Heponotkonjoki–Puruveden Hepolahti.

Kummunjoki on noin 1,4 kilometriä pitkä ja sen valuma-alue on 7,33 km². Valuma-alue on järvetön. Kummunjoki laskee 38 hehtaarin suuruiseen, matalaan Rauvanjärveen sen pohjoispäässä. Rauvanjärven valuma-alueen pinta-ala on 13,34 km² ja järvisyys kolme prosenttia. Aiemmin Rauvanjärvi on laskenut Myllyjokea pitkin Puruveden Hautalahteen, mutta nykyisin Rauvanjärvi purkautuu vuosikymmeniä sitten kivitettua uoma Heponotkonjokeen ja edelleen sitä pitkin noin 400 metriä Myllyjoen suuta idempänä olevaan Puruveden Hepolahteen.

Savisuon turvetuotantoalue muodostaa neljä prosenttia Rauvanjärven valuma-alueesta. Rauvanjärven valuma-alue on suurelta osin rakentamatonta, ojitettua metsätalousmaata. Luonnontilaista suoaluetta ei valuma-alueella juurikaan ole. Rauvanjärven lähialueella on metsäojitettuja alueita. Peltomaita ja haja-asutusta on valuma-alueella jonkin verran. Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueella ei ole Savisuon lisäksi muita turvetuotantoalueita.

Rauvanjärven lasku-uoma laskee Heponotkonjokeen (Hepojokeen) noin 320 metriä ennen sen laskua Puruveden Hepolahteen. Suurin osa Hepojoen virtaamasta tulee

valuma-alueen länsiosasta Rauvanjärven kautta. Hepojoen valuma-alueen kaakkoispuolella on maatalousmaita ja haja-asutusta.

Hepolahti on osa Puruveden keskusaltaan vesimuodostumaa, joka on tyypiltään suuri vähähumuksinen järvi (SVh). Puruveden keskusaltaan pinta-ala on 402,79 km². Puruveden lähialueen pinta-ala on 826,14 km² ja koko yläpuolisen valuma-alueen 1016,84 km². Puruveden keskisyvyys on 8,8 metriä ja suurin syvyys 61 metriä. Hepolahden edustan vesialueen suurimmat syvyudet ovat 11 metriä.

Virtaamat

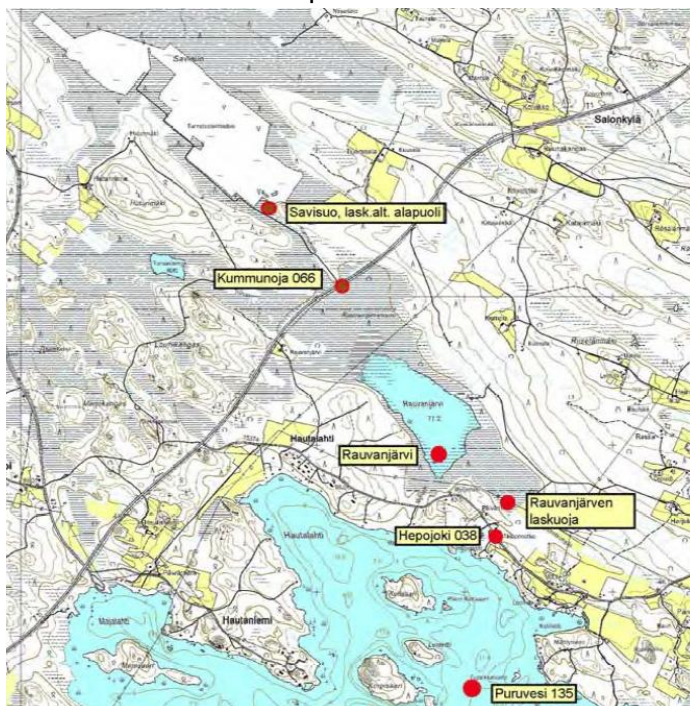
Virtaamat Savisuon tuotantoalueen alapuolisessa vesistössä Kummunjoen alaosa, Rauvanjärven luusuassa ja Hepojoen alaosalla on määritetty perustuen Suomen ympäristökeskuksen vesistömallijärjestelmän vuosien 1983–2012 simuloituihin valuntietoihin Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueella.

Arvioidut keskiali- (MNQ), keski- (MQ) ja keskiylivirrat (MHQ) Kummunjoen alaosa, Rauvanjärven luusuassa ja Hepojoen alaosassa on esitetty seuraavassa taulukossa.

	Valuma-alue (km ²)	Virtaamat (m ³ /s)		
		MNQ	MQ	MHQ
Kummunjoki	7,33	0,01	0,08	0,39
Rauvanjärvi	13,34	0,02	0,14	0,72
Hepojoki	15,85	0,03	0,17	0,85

Veden laatu

Savisuon kuivatusvesien ja alapuolisen vesistön veden laadun tarkkailu aloitettiin vuonna 2006. Havaintopaikat ilmenevät alla olevasta karttaotteesta.

Tarkkailuohjelman mukaan Savisuolta lähtevästä kuivatusvedestä otettiin näytteitä vuosina 2006–2009 ja lisäksi vielä vuosina 2010, 2012 ja 2013.

Savisuon laskeutusaltaan alapuolisessa laskuojassa veden kiintoainepitoisuuden keskiarvo vuosina 2006–2010 oli 18 mg/l (vaihteluväli 3–100). Lähtevä vesi oli varsin rehevää, sillä fosforipitoisuuden keskiarvo oli 69 µg/l (vaihteluväli 31–170).

Kummunjoen/-ojan näytepisteestä 066 on ympäristöhallinnon Hertta-tietokannassa vedenlaatutuloksia Savisuon kunnostustyön ajalta vuosilta 1982 ja 1983, tuotantovuosilta 1986–1993 ja 2006–2010 sekä tuotannon lopettamisen jälkeen vuodelta 2013. Alla olevassa taulukossa on esitetty tulokset kiintoaineen, kokonaisfosforin ja värin osalta.

Kummunjoen/-ojan näytteenottopisteen tulokset

	Kiintoaine (mg/l)		Kokonaisfosfori(µg/l)		Väriluku (mg Pt/l)	
	Keskiarvo	Vaihtelu	Keskiarvo	Vaihtelu	Keskiarvo	Vaihtelu
1982–1983	25	2,7–59	136	45–240	340	140–630
1986–1993	12,4	2,0–16	104	49–170	272	120–500
2006–2010	6,5	3,4–26	37	20–78	206	120–300
2013	7,3	6,6–7,7	73	47–91	310	240–400

Vuosina 1982–1993 vesi on fosforipitoisuuden perusteella ollut selvästi rehevämpää kuin 2000 -luvun lopulla. Myös kiintoainepitoisuus on alkuvuosina ollut suurempi kuin viime vuosina. Väritään vesi on hyvin tummaa.

Rauvanjärven vesi on vuosien 2006–2013 vedenlaatuhavaintojen mukaan humus- ja rautapitoista sekä väritään tummaa. Alentuneita happipitoisuuksia on havaittu loppu-talvella ja -kesällä. Talvinäytteenotto on ollut ongelmallista järven jäätyessä yleensä pohjaan saakka. Ravinnepitoisuudet ilmentävät rehevyyttä; fosforipitoisuuden keskiarvo oli 46 µg/l ja vaihteluväli 15–120 µg/l. Vesi on ollut lievästi hapanta ja pH keskimäärin 6,2 (vaihteluväli 5,5–7,0). Kiintoainepitoisuus on vaihdellut välillä 2,0–33 mg/l ollen keskimäärin 6,7 mg/l.

Vesi Rauvanjärven laskuojassa on samantyyppistä kuin Rauvanjärvessä. Orgaanisen aineksen (COD_{Mn}) pitoisuus ja pH on ollut laskuojassa keskimäärin samalla tasolla kuin Rauvanjärvessä. Rautapitoisuus ja väriarvo ovat olleet keskimäärin hieman korkeammat laskuojan vedessä kuin Rauvanjärvessä. Ravinne- ja kiintoainepitoisuudet ovat puolestaan olleet hieman matalampia laskuojan vedessä kuin Rauvanjärvessä.

Hepojoen alaosalla vesi on ravinteikasta, humus- ja rautapitoista sekä tummaa ja lievästi hapanta (pH keskimäärin 6,0). Havaintojaksolla 2006–2013 ovat Hepojoen alaosan orgaanisen aineksen (COD_{Mn}), ravinne-, kiintoaine- ja rautapitoisuudet sekä väriarvo olleet samalla tasolla kuin Rauvanjärven laskuojassa.

Puruveden veden laatua on seurattu noin kilometrin päässä Hepolahdesta sijaitsevassa syvänteessä, jossa vettä on noin kymmenen metriä. Happitilanne on ollut hyvä sekä talvella että kesällä. pH on havaintojaksolla ollut lähellä neutraalia, keskimäärin 6,9. Vesi on hyvin kirkasta (näkösyvyys avovesikaudella 4,7–7 m), sen orgaanisen aineksen pitoisuus on hyvin alhainen ja myös ravinnepitoisuudet ovat olleet hyvin al-

haisia (järvi on kirkasvetinen, niukkaravinteinen ja karu). Veden laatu on ollut hyvin samanlainen kaikissa vesikerroksissa.

Hakijan mukaan Savisuon turvetuotannon vesistövaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti purkureitin alkuosaan. Laskennallisesti kuivatusvedet ovat kohottaneet hieman kiintoaine-, ravinne- ja orgaanisen aineksen (COD_{Mn}) pitoisuuksia alapuolisissa vesistöissä Kummunjoessa, Rauvanjärvessä ja Hepojoessa. Savisuon turvetuotannon kuormitus vaikuttaa lievästi myös vedenlaatuun Hepolahdessa ja sen edustalla. Hepolahteen kohdistuvien vaikutusten osalta on huomattava, että vaikutuslaskenta ei huomioi mm. Rauvanjärven kiintoainetta ja ravinteita pidättävää vaikutusta.

Vesienhoitosuunnitelman tiedot

Tuotantoalueen alapuoliset vesistöt kuuluvat Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Vesiensuojelun ja -hoidon yleinen tavoite Suomessa ja koko Euroopan unionin alueella on jokien, järvien, rannikkovesien ja pohjavesien vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Kummunjoen, Rauvanjärven ja Hepojoen ekologista tilaa ei ole luokiteltu. Puruveden keskusallas on tyypiltään suuri vähähumuksinen järvi (SVh) ja sen ekologinen tila on luokiteltu erinomaiseksi. Vesienhoidon tavoitteena on säilyttää Puruveden keskusaltaan nykyinen tila ja Natura -luontotyyppi vuoteen 2015 mennessä nykykäytännön lisäksi tehtävillä toimenpiteillä. Puruveteen kohdistuvat toimenpiteet liittyvät maa- ja metsätalouteen sekä yhdyskuntien viemärointiin ja haja-asutuksen jätevesien käsittelyjärjestelmiin. Turvetuotannon toimenpiteet on kohdistettu Savisuolle. Toimenpiteet ovat nykykäytännön mukaisia ja koskevat vesiensuojelun perusrakenteiden ja virtaamansäädön käyttöä ja ylläpitoa.

Etelä-Savon pintavesien toimenpideohjelman mukaan pintavalutus on ensisijainen keino turvetuotannon vesistökuormituksen vähentämiseen, mutta pintavalutuksen edellyttämää tilaa ja kaltevuutta ei ole kuitenkaan käytettävissä kaikilla alueilla, jolloin kemiallinen käsittely on paikoitellen tarpeen ja täyttää BAT -vaatimuksen.

Vaikutus kalastoon ja kalastukseen

Kummunjoen yläosa Savonlinna–Joensuu maantiehen saakka kuuluu Sääminginsalon kalastusalueeseen ja Pohjahonkalan osakaskunnalle. Muutoin tuotantoalueen alapuoliset vesistöt kuuluvat Puruveden kalastusalueeseen ja Kumpurannan osakaskunnalle.

Kummunjoen, Rauvanjärven ja Heponotkonjoen kalataloudellinen merkitys on vähäinen. Puruveden kalataloudellinen merkitys on alueellisesti ja maakunnallisesti suuri.

Hakemukseen on liitetty Savisuon kalataloudellisen tarkkailun raportit vuosilta 2007 ja 2012. Kalataloudelliseen tarkkailuun on kuulunut vuosina 2007 ja 2012 toteutetut havaskokeet sekä samoina vuosina selvitysalueelle tehdyt haastattelut, jotka koskivat muikun kutualueita.

Havaskokeita tehtiin Puruveden alueella Hepolahden edustalla olevassa syvänteessä kolmessa kohdassa ja kahdessa kohdassa lännempänä Hautalahden alueella. Ha-

vaskokeissa kiintoaineen ja klorofyllin kertyminen havaksiin oli kaikilla alueilla vuonna 2007 vähäistä ja vuonna 2012 kohtalaista.

Havaskokeiden tulosten perusteella mahdollinen Savisuon turvetuotannon kuivatusvesien vaikutus rajoittuu lievään pyydysten likaantumiseen Hepolahden edustalla sekä ulompana Lemettin saaren itäpuolelle. Myös hajakuormitus aiheuttaa samanlaisen vaikutuksen, joten turvetuotannon osuutta likaantumisesta ei voi erottaa. Ainekertymät havaksiin eli pyydysten likaantuminen oli kaikilla alueilla kokonaisuutena vain vähäistä. Kesän 2012 runsaista sateista johtuen koko valuma-alueelta tuleva humuskuormitus oli keskimääräistä voimakkaampaa, minkä arveltiin vaikuttavan vuonna 2012 edellistä näytekertaa vuotta 2007 suurempiin ainekertymiin.

Haastattelutietojen mukaan Hautalahden ja Nahteronlahden välisellä alueella ei sijaitse merkittäviä muikun lisääntymisalueita. Muikun päälisääntymisalueet sijaitsevat ulompana Pajuselän puolella. Muikku nousee keväällä kuitenkin alueelle ja hottamuikkua esiintyy keväällä nousuveden aikana runsaimmin Ukonniemen ympäristössä ja Kotalahdessa. Myöhemmin kesällä muikku siirtyy syvemmille ulappavesille.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) istutusrekisterissä ei ole tietoja Kummunjokeen, Rauvanjärveen tai Hepojokeen tehdyistä istutuksista ja todennäköistä on, ettei vesistöihin ole tehty istutuksia. Puruveteen Hautaniemi–Korpisaari–Ukonniemi -linjan (1,2 km Hepolahden suulta) pohjoispuolelle on ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen mukaan istutettu vuosina 2006–2011 kuhaa, järvi- taimenta ja harjusta.

Voimassa olevassa luvassa on hakija määrätty maksamaan ELY-keskukselle kalatalousmaksua 250 euroa vuodessa käytettäväksi kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen estämiseen hankkeen vaikutusalueella.

Vaikutus virkistyskäyttöön

Savisuon alapuolisista vesistöistä erityisesti Puruvettä käytetään uimiseen, virkistyskalastukseen ja veneilyyn. Kuivatusvesien purkureitillä Kummunjoen varrella ei ole asutusta. Rauvanjärven rannalla on yksi rakennus. Kummunjoen ja Rauvanjärven virkistyskäyttö on vähäistä. Heponotkonjoen alaosalla uoman rannan läheisyydessä on kaksi asuinrakennusta ja Hepolahden rannalla yksi vapaa-ajan asuinrakennus.

Hepolahdesta noin 1,5 kilometrin säteellä on Puruveden rannoilla ja saarissa nelisenkymmentä vakituista ja loma-asuntoa. Puruvesi on virkistyskäytön kannalta tärkeä. Hakijan mukaan turvetuotanto on vaikuttanut virkistyskäyttöön lähinnä virkistyskalastusta haittaavan pyydysten likaantumisen kautta, jota ei kuitenkaan voida erottaa muista samaan suuntaan vaikuttavista tekijöistä, kuten maa- ja metsätalouden kuormituksesta.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Savisuolla on noudatettu tuotannon loppumisenkin jälkeen turvetuotannon aikaista käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaa. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta

tarkkaillaan silmämääräisesti ja huolehditaan rakenteiden kunnosta vielä vuoden 2014 aikana.

Korvaukset

Kalatalousmaksua esitetään maksettavaksi viimeisen kerran vuodelta 2014.

Hakijan arvion mukaan ei toimenpiteistä turvetuotannon alueella päättämisen jälkeen aiheudu muuta korvattavaa tilakohtaista haittaa tai kompensoitavaa haittaa tai vahinkoa alapuolisessa vesistössä.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on ensimmäisen kerran annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa, Savonlinnan kaupungissa sekä tiedoksiantona asianosaisille 8.10.–7.11.2013. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu Itä-Savo-lehdessä.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta sekä Savonlinnan kaupunginhallitukselta ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Hakija on 16.1.2014 lähettämällään viestillä pyytänyt aluehallintovirastoa määräämään Savisuon toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 110/05/2 raukeamaan ja jättämään lupaehtojen tarkistamista koskevan hakemuksen sikseen, koska turvetuotanto on loppunut, eikä toimintaa enää jatketa tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Samalla hakija pyysi aluehallintovirastoa vahvistamaan Savisuon turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet sekä tuotantoalueen jälkihoitotoimet.

Hakemus on edellä mainitun hakemuksen muutoksen vuoksi annettu uudelleen tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa, Savonlinnan kaupungissa sekä tiedoksiantona asianosaisille 18.3.–17.4.2014.

Lausunnot

Kunkin lausunnonantajan osalta on koottu yhteen sekä alkuperäisestä hakemuksesta että toiminnan lopettamista koskevasta hakemuksesta esitetyt näkökohdat. Alkuperäisestä, lupamääräysten tarkistamista koskeneesta lupahakemuksesta annettuja lausuntoja käsitellään vain siltä osin kuin niissä on esitetty näkemyksiä toiminnan lopettamisesta, alueen jälkihoidosta tai korvauksista.

1) *Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY -keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue* toteaa launnonossaan, että laskeutusaltaiden lisäksi myös altaiden vesitaloutta hoitavat munkkirakenteet voivat jäädä paikoilleen. Altaiden vedenkorkeus on kuitenkin säädettävä siten, etteivät naapurikiinteistöjen tulevat maankäytön toiminnat vaarannu pohjaveden korkeuden takia. Naapurikiinteistöjen omistajia on syytä kuulla tässä asiassa.

Sarkaojissa on virtauksenpidättimet ja päisteputket. Tällaiset laitteet tarvitsevat joka vuotista huoltoa ja hoitamista. Erityisesti kovempien talvien aikaan putket ja laitteet jäätyvät ja saattavat vikaantua jään puristuksesta. Jos laitteet tai putket eivät vedä tai ne tukkeutuvat muuten, voivat sarkaojat tulvia voimakkaasti. Seurauksena on veden nousu kentälle. Vesi voi syövyttää turpeeseen virtausreittejä ja kuljettaa maa-ainesta laskuojiin ja edelleen vesistöihin. ELY-keskuksen mielestä päisteputket ja virtauksenpidättimet voivat olla paikoillaan vuoden 2016 syyskuun loppuun asti. Tämän jälkeen ne on syytä poistaa, mikäli uuden maankäytön tarpeet eivät niitä erityisesti vaadi. Joka tapauksessa laitteiden pitämisestä on sovittava kirjallisesti maanomistajien kanssa, koska muutoin laitteiden aiheuttamasta haitasta tai vahingosta voi syntyä erimielisyyttä ja riitaa.

Alueella olevat paloaltaat on peitettävä tai niiden pitämisestä on sovittava maanomistajien kanssa.

Aumamuovit on poistettava kentiltä sekä auma-alueilta ja toimitettava asianmukaiseen jätteenkeräykseen. Samoin tulee toimia alueella muutoin olevan kiinteän tai irrallaan olevan tavaran tai jätteen suhteen. Aumoja voidaan tasata ja niistä voidaan nostaa turvetta syyskuuhun 2016 asti.

Turpeennostoon syvennetty laskuoja on tarkastettava ja se on luovutettava maanomistajille moitteettomassa kunnossa.

Mahdollisten öljyllä pilaantuneiden alueiden jälkihoito ja ennalleen saattaminen on tehtävä hakemuksessa kerrotulla tavalla siten, että ympäristönsuojelulain tarkoitus ja toimintaperiaatteet toteutuvat.

Velvoitetarkkailua tulee jatkaa vuoden 2016 syyskuun loppuun aiemman ohjelman mukaisena. Nostoalueelta lähtevästä vedestä tulee ottaa aiemman ohjelman mukainen näyte toukokuussa ja syyskuussa vuosien 2015 ja 2016 aikana.

Lopettamistoimista tulee tehdä riittävän tarkat merkinnät suon hoitopäiväkirjaan. Vuoden 2016 syyskuun jälkeen lopettamistoimia koskeva dokumentti on lähetettävä Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Etelä-Savon ELY-keskukselle.

2) *Etelä-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomainen* ei ole antanut lausuntoa turvetuotannon lopettamishakemuksen johdosta. Alkuperäisestä hakemuksesta antamassaan lausunnossa kalatalousviranomainen esitti kalatalousmaksun korottamista 300 euroon ja kalataloudellisen tarkkailuohjelman päivittämistä.

3) *Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta* kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena vaati alkuperäisestä hakemuksesta antamassaan lausunnossa, että Savisuon turvetuotannolle toistaiseksi voimassa olevana myönnetty ympäristölupa tulee peruuttaa.

Toiminnan lopettamista koskevasta hakemuksesta antamassaan lausunnossa ympäristönsuojeluviranomainen muistuttaa, että tuotannossa olleelta suolta tapahtuu pääosin humuksesta koostuvaa kiintoainekuormitusta niin kauan, kunnes uusi kasvilli-

suus on sitonut kauttaaltaan tuotantoalueelta irtijyrityksen turvekerroksen (jopa yli kymmenen vuotta). Tämän vuoksi ja lisäksi ottaen huomioon, että kuormitus kohdistuu Suomen kirkasvetisimpään suurjärveen, Puruveteen, aluehallintoviraston tulee määrätä luvan hakija rakentamaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustavat ja myös rankkasadetilanteeseen (50 mm/vrk) mitoitettut vesiensuojelurakenteet ja pitämään ne kunnossa niin kauan kuin siihen on tarvetta. Lupamääräysten tarkistamista koskeeneen hakemuksen 28.3.2013 mukainen kemikalointi on pelkkiä laskeutusaltaita parempi, niitä täydentävä menetelmä, vaikkakaan sillä ei pystytä laskeuttamaan kuin 17 prosenttia kiintoaineesta (humus on vaikeasti laskeutettavissa).

Jälkihoitosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet, kuten "tarvittaessa laskeutusaltat ja sarkaojien lietetaskut puhdistetaan" eivät riitä. Toiminnanharjoittajan on kannettava vastuunsa toiminnan vaikutuksista niin kauan kuin niitä esiintyy (vaikka vuosikymmeniä) samalla tavoin turvetuotannossa kuin esimerkiksi kaatopaikkatoiminnassa.

Alueelle ei saa jäädä sellaisia toiminnanaikaisia aineita, rakenteita tai rakennelmia, joista myöhemmin saattaa aiheutua vaikutuksia alueen vesiolosuhteisiin tai vedenlaatuun alueen ulkopuolella.

Toiminnan jälkeinen vesistötarkkailu tulee toteuttaa Etelä-Savon ELY-keskuksen hyväksymän kuormitus- ja vesistötarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailu tulee määrätä tehtäväksi välittömästi rankkasateen jälkeen. On huomattava, että jo yksi rankkasade voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa jopa 90 prosenttia turvetuotantosuon koko vuoden vesistökuormituksesta. Lupamääräyksissä yleisesti käytettävillä kalenteriin sidotuilla näytteenottokerroilla ei ole edes viitearvoa suon todellista kuormitusta laskeuttaessa, kun näytteenottopäiviä edeltäviin päiviin ei juuri koskaan osu satunnaista rankkasadetta - ja kuitenkin kalenteriin sidotun tarkkailun tuloksiin vedotaan virheellisesti sekä toiminnanharjoittajan että lupia valvovan viranomaisen tahoilta kaikkialla "virallisina kuormitusarvoina".

Tarkkailun pitää olla sidottu tarkkailuajankohtia edeltävien päivien sateiden rankkuuteen (pelkkä sademäärätieto edeltäviltä viikoilta tai kuukausilta ei riitä). Tarkkailutuloksiin on yhdistettävä päivittäiset sademäärätiedot lähimmältä säähavaintoasemalta (koska varsinkin rankkasateet ovat paikallisia, luotettava tulos saadaan vain jos sadehavainnot ovat tuotantosuolta). Tarkkailua pitää kehittää ja saada lupamääräyksiin vaatimus jatkuvatoimisesta tarkkailulaitteistosta, jolla ainoastaan on mahdollista saada edustavia tarkkailutuloksia ja joista voidaan tehdä johtopäätöksiä, ovatko vesiensuojelurakenteet riittäviä ja oikein mitoitettuja.

Lausunnon perusteluina lautakunta toteaa, että sen tehtävänä on esittää hakemuksesta lausunto ympäristönsuojelun näkökulmasta. Savisuolta vielä vuosia tuleva humuskuormitus on vesiensuojelun kannalta poikkeuksellisen ongelmallinen vastaanotettavan vesistön, Puruveden luonnonarvojen heikentymisen vuoksi. Tätä seikkaa luvittava ja lupaa valvova viranomainen eivät ole ottaneet riittävästi huomioon ratkaisuisaan, vaan ovat pitäneet toiminnanharjoittajan oikeutta turvetuotantoon luvan vaatimilla minimisuojarakenteilla ympäristön sietokykyä tärkeämpänä. Mikäli toiminnanharjoittaja ei itse olisi vetänyt lupahakemustaan pois tuotannollis-teknisiin seikkoihin vedoten, uusi ympäristölupa olisi todennäköisesti myönnetty hyvin samanlaisin lupamääräyksiin kuin edellinenkin, vaikka kuormituksen haitalliset vaikutukset Puruveteen

ovat nähtävissä. Tämä osoittaa Suomen ympäristölupajärjestelmän heikkouden siinä kuin Talvivaarankin tapaus.

Puruveden vedenlaatutekijöiden trendit, kuten näkösyvyys, ovat myös järven selkävessillä selkeästi kehittymässä huonompaan suuntaan. Pääosin maa- ja metsätalouden - mukaan lukien soiden ojitusten ja turvetuotannon - aiheuttaman hajakuormituksen vuoksi lahtialueet ovat jo paikoin pahoin rehevöityneet. Savisuon turvetuotannosta peräisin olevat humuspitoiset valumavedet ovat yksittäisistä Puruveden Natura-arvoja uhkaavista tekijöistä merkittävimpiä.

Vesistöjen tilan turvaaminen on nostettu Savonlinnan kaupunkistrategiassa yhdeksi päämääräksi. Puhdas veden laatu on matkailullinen vetovoimatekijä. Savisuon turvetuotannon seurauksena jatkuva vesistökuormitus Puruveteen ei ole linjassa kaupunkistrategian kanssa. Vaatimukset riittävästä vesiensuojelurakenteista ja niiden kunnonapidosta sekä kuormitus- ja vesistötarkkailusta ovat kaupungin strategian mukaisia.

Puruvesi ja Puruveden muikku ovat myös Savonlinnan seudun keskeisimpiä imago-tekijöitä. Mikäli Puruveden kirkasvetisyys menetetään, myös järven muikkukanta kärsii. Kirkasvetisissä järvissä valo tunkeutuu syvemmälle veteen ja sen myötä mahdollistuu suurempi tuotantokyky muikun ravintonaan käyttämälle planktonille.

Hakijan vastine alkuperäisen hakemuksen lausuntoihin

Koska turvetuotanto on loppunut eikä tuotantoa jatketa, ei tarvetta Natura-arvioinnin tarveharkinnalle tai Natura-arvioinnille ole.

Savisuon osuus Rauvanjärven valuma-alueesta on noin neljä prosenttia ja Puruveden valuma-alueesta 0,05 prosenttia. Puruveden ekologinen tila on erinomainen, eikä Savisuon turvetuotannon ole tarkkailuissa havaittu vaikuttavan järven tilaa heikentävästi. Koska turvetuotanto alueella on päättynyt, myös turvetuotannosta johtuvat kuormitus- ja vesistövaikutukset tulevat vähitellen loppumaan.

Savisuolla tuotanto on loppunut vuonna 2010, jonka jälkeenkin on noudatettu turvetuotannon aikaista käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaa. Savisuo on ollut tarkkailussa myös vuonna 2013. Tuotannon loppumisen vuoksi hakija katsoo, ettei tarkkailuja ole tarpeen enää jatkaa. Jälkihoitovaiheessa jälkihoitoa koskevat tavanomaiset määräykset ovat hakijan käsityksen mukaan riittävät estämään haitalliset vaikutukset.

Hakija esittää, että kalatalousmaksua maksetaan viimeisen kerran vuonna 2015.

Muistutukset ja mielipiteet

Lupamääräysten tarkistamista koskeneesta hakemuksesta jätettiin kymmenen muistutusta ja toiminnan lopettamista koskevasta hakemuksesta neljä muistutusta. Alkuperäisestä, lupamääräysten tarkistamista koskeneesta lupahakemuksesta tehtyjä muistutuksia käsitellään vain siltä osin kuin niissä on esitetty näkemyksiä toiminnan lopettamisesta, alueen jälkihoidosta tai korvauksista.

Alkuperäinen lupahakemus

AA (740-568-1-149 Rannikko) vastustaa luvan jatkamista ja toteaa, että turvetuotantoalueen kuivausvedet johdetaan Kummunjokea ja Hepojokea myöden Puruveteen aivan hänen mökkinsä viereen. Kaunis ja kirkas hiekkaranta on kymmenen viime vuoden aikana muuttunut todella paljon huonoon suuntaan. Hiekan päällä on paksu kerros mustaa turvetta, vesi on tummaa ja humuspitoista. Rantaan on levinnyt kaislikko, jota on mahdoton pitää kurissa leikkaamalla enää.

Vuodesta 2007 lähtien rantaan on muodostunut heti vesien lämmentyä vuosittain kasvava levälautta. Levää on tutkittu ja se osoittautui osittain myrkylliseksi sinileväksi.

Huonontunut tilanne vaikeuttaa mökin vuokrausta ja on alentanut mökin arvoa. Muistuttaja vaatii arvonalennuksesta 20 000 euron korvausta Vapo Oy:ltä.

BB (740-568-1-100 Leporanta) vaativat nykyisen luvan peruuttamista.

CC (740-568-1-116 Heponiemi) vaativat lupahakemuksen hylkäämistä.

DD (740-568-1-222 Hautamäki) mukaan turvetuotantoa Savisuolla ei tule enää sallia.

EE (740-568-1-186 Harjula) vaatii Savisuon turvetuotannon lopettamista.

FF (740-568-1-219 Tuulenpesä) vaativat voimassa olevan luvan peruuttamista ja toiminnan lopettamista.

GG (Pikkuhiekkaranta740-594-17-34) vaatii Savisuon turvetuotannon lopettamista.

Puruveden kalastusalue vaatii turvetuotannon lopettamista Savisuolla ja hakijan velvoittamista huolehtimaan jälkihoitotoimenpiteistä ja tarkkailusta.

Kumpurannan, Mäntylän ja Pohjahonkalan osakaskunnat vaativat Savisuon turvetuotannon lopettamista ja Vapo Oy:n velvoittamista huolehtimaan jälkihoitotoimenpiteistä ja vesistö tarkkailusta. Lisäksi osakaskunnat vaativat Rauvanjärven palauttamista mahdollisimman lähelle sen alkuperäistä luonnontilaa hoitokalastuksen, vesikasvien poiston ja mahdollisten ruoppaustoimien avulla. Lisäksi Rauvanjärven veden laatua tulee parantaa ja happamuutta vähentää kalkitseamalla.

Pro Puruvesi ry vaatii Savisuon turvetuotannon lopettamista viimeistään vuoteen 2018 mennessä ja jälkihoitosuunnitelman pikaista laatimista.

Hakijan vastine alkuperäisen hakemuksen muistutuksiin

Puruveden kalastusalue, Kumpurannan, Mäntylän ja Pohjahonkalan osakaskunnat

Rauvanjärvi on matala ja rehevä lampi, jossa esiintyy hapettomuutta kevättalvella. Rauvanjärvi on ollut erittäin rehevä jo ennen Savisuon turvetuotantoa, mikä on todettu mm. Mikkelin vesipiirin vesitoimiston lausunnossa Nro 235/500 31.12.1982. Lau-

sunnossa todettiin järven tilan huonontuneen kymmenen vuoden aikana ja kalastuksen loppuneen jo ennen turvetuotantoa.

Koska turvetuotannon ei voida katsoa johtaneen Rauvanjärven rehevöitymiseen eikä myöskään sen tilan parantumisen estämiseen, hakijaa ei voida velvoittaa Rauvanjärven kunnostustoimiin. Vaatimus Rauvanjärven kunnostamisesta tulee hylätä.

Puruveden Hautalahden näkösyvyys ei hakijan käsityksen mukaan ole ollut muita Puruveden lahtialueita huonompi. Järvien lahtialueilla näkösyvyys on yleisesti pienempi kuin selkävesillä. Muistutuksissa havaitut haitat liittyvät yhteiskuormituksen aiheuttamiin vaikutuksiin, joista turvetuotannon osuus on ollut hyvin vähäinen.

Hakija esittää, että kalatalousmaksua maksetaan viimeisen kerran vuonna 2015. Perusteita muille korvauksille ei ole.

Muut muistutukset yhteisesti

Muistutuksissa on pääasiassa vaadittu turvetuotannon lopettamista. Savisuon turvetuotanto päättyy tuotannollisista ja taloudellisista syistä.

Muistutuksissa havaitut haitat, kuten Hautalahdella havaitut sinileväesiintyvät, liittyvät yhteiskuormituksen aiheuttamiin vaikutuksiin, joista turvetuotannon osuus on ollut hyvin vähäinen. Vastaavia sinileväesiintymiä on havaittu myös muualla Puruvettä, kaukana Savisuosta. Sinilevän lisääntymisen keskeisin syy on fosforin määrän lisääntyminen vesistöissä. Savisuon kuivatusvesien fosforipitoisuus on tarkkailutulosten perusteella ollut varsin alhainen verrattuna esimerkiksi peltojen valumavesiin tai asutuksen jätevesiin. Myös kiintoainepitoisuudet ovat olleet melko pieniä. Tarkkailujen perusteella todetun vähäisen kuormitusosuuden vuoksi Savisuolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta Puruveden tilaan. Kiinteistöjen käytölle ei lupakaudella ole aiheutunut tilakohtaista korvattavaa haittaa.

Hakijan arvion mukaan myöskään toimenpiteistä turvetuotannon alueella päättämisen jälkeen ei aiheudu korvattavaa tilakohtaista haittaa alapuolisessa vesistöissä.

Toiminnan lopettamista koskeva lupahakemus

1) EE (740-568-1-186 Harjula) vaatii, että Rauvanjärvi laskuojineen on hakijan kustannuksella palautettava lähtötilaan, jossa se oli ennen turpeen noston aloittamista. Turvehumusta on Rauvanjärvessä runsaasti.

2) HH (740-568-1-184 Rantala) vaatii hakijaa korvaamaan kiinteistöllä sijaitsevien neljän lomarakennuspaikan arvonalennuksen, yhteensä 48 000 euroa sekä kunnostamaan ranta-alueen. Lisäksi hakija tulee määrätä rakentamaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustavat vesiensuojelurakenteet sekä suorittamaan toiminnan jälkeistä vesistötarkkailua Etelä-Savon ELY-keskuksen hyväksymän kuormitus- ja vesistötarkkailuohjelman mukaisesti.

Rantalan tilalle on Puruveden rantayleiskaavassa merkitty yhteensä neljä lomarakennuspaikkaa, joista kolme on toistaiseksi rakentamattomia. Rantayleiskaavan mukaan lomarakennuspaikan vähimmäiskoon on oltava 3 000 neliometriä.

Kiinteistön ranta-alueelle on vuosien saatossa kerääntynyt humuksesta koostuvaa kiintoainesta niin paljon, että se on aiheuttanut merkittävän haitan ranta-alueen normaalille käytölle ja samalla alentanut kaavaan merkittyjen lomarakennuspaikkojen arvoa.

Kiinteistövälitysliikkeen mukaan lomarakennuspaikan käypä hinta em. alueella on 20 €/neliometri, jolloin 3 000 neliömetrin suuruisen rakennuspaikan hinnaksi muodostuu 60 000 euroa. Edellä kuvattu käyttöhaitta laskee rakennuspaikan arvoa 20 % eli 12 000 euroa yhtä rakennuspaikkaa kohti. Näin laskettuna neljän kaavaan merkityn lomarakennuspaikan arvonalennus on yhteensä 48 000 euroa.

Ranta-alueen normaali lomarakennuskäyttö edellyttää kunnostustöitä ja aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ne tulee tehdä hakijan kustannuksella.

Jotta turvetuotannosta peräisin olevat humuspitoiset valumavedet eivät enää jatkossa uhkaisi Puruveden Natura-arvoja, ovat vesistötarkkailu ja riittävät vesiensuojelurakenteet välttämättömiä.

3) Puruveden kalastusalue

Puruvesi on yksi Suomen kirkkaimpia järviä ja yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan se kuuluukin luokkaan erinomainen. Paikoin Puruveden lahtivedet ovat kuitenkin rehevöityneet. Tämä korostuu etenkin niillä Puruveden lahtivesialueilla, jotka ovat olleet Savisuon turvetuotantoalueelta tulevien vesien vaikutuspiirissä, jo 1980-luvulta lähtien. Vaikutuspiirissä olevien lahtialueiden rehevöityminen on heikentänyt näiden alueiden kalataloudellista hyödyntämistä sekä muuttanut kalastorakennetta särkikalavaltaiseksi. Lisäksi se on heikentänyt sekä vakituisten että loma-asukkaiden viihtyvyyttä.

Puruveden kalastusalue on tyytyväinen Vapo Oy:n päätökseen lopettaa turvetuotanto Savisuon turvetuotantoalueella. Se luo edellytykset Puruveden lahtialueiden puhdistumiselle (Hautalahti ja Kotilahti). On kuitenkin itsestään selvää, että turvetuotannon lopettamisen jälkeenkin tuotantoalueelta tulevat vedet kuormittavat ja rehevöittävät Puruveden herkkää vesistöä. Tämä korostuu etenkin kevättulvien ja kesäaikaan tapahtuvien rankkasateiden aikana. Vesistötarkkailun tulokset eivät ole edustavia vesistökuormituksen laskennassa, koska se ei ota huomioon rankkasateiden vaikutusten aiheuttamaa hetkellistä kuormitusta.

Vapo Oy:n tulee minimoida kiintoaineen ja ravinteiden kulkeutumisen veden mukana alapuoliseen vesistöön. Entiselle turvetuotantoalueelle tulee perustaa kapasiteetiltaan riittävän suuret vesiensuojelurakenteet, laskeutusaltaat yms., jotka ottavat huomioon kevättulvien ja rankkasateiden aiheuttamat nopeat vesimäärien lisäykset. Lisäksi Vapo Oy:n tulee osallistua kosteikon perustamiskustannuksiin Heponotkonjoki-Rauvanjärvi väliselle alueelle, joka tulee toteuttaa yhteistyössä maanomistajien kanssa Suomen metsäkeskuksen asiantuntemusta hyödyntäen.

Vapo Oy:n tulee jatkaa vesistötarkkailua vuoteen 2020 asti, koska Savisuon turvetuotannon kuivatusvedet ovat olleet Puruveden valuma-alueen merkittävien pistekuormittaja.

Asianomaisille vesialueiden omistajille tulee korvata yhteisesti vesistölle ja kalastolle aiheutuvasta haitasta ja vahingosta kompensatiotoimenpiteenä määräämällä kalatalousmaksu (esim. 1 000 € /vuosi). Korvausta tulee maksaa niin kauan kuin vesistötarkkailussa todetaan kuormituksen loppuneen ja jälkihoitotyöt on loppuun saatettu.

4) Pro Puruvesi ry pitää hakijan tekemää päätöstä lopettaa turvetuotanto Savisuolla Puruveden puhtauden kannalta erinomaisena.

Savisuon turvetuotantoalue liittyy merkittävänä osana laajempaan Heponotkonjoki-Rauvanjärvi valuma-alueeseen. Kesän 2014 aikana valmistuvassa Puruveden vesienhoidon yleissuunnitelmassa on hahmoteltu koko em. valuma-alueen vesienhoitoratkaisuja. Hankkeessa ovat mukana Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukset, Suomen metsäkeskuksen Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan yksiköitä, Savonlinnan ja Kiteen kaupungit ja Pro Puruvesi.

Savisuon turvetuotantoalueen jälkihoidon yhteensovittaminen meneillään olevaan em. valuma-alueen yleissuunnitelmaan ja sen jälkeen toivottavasti pian alkavaan yksityiskohtaiseen vesiensuojelurakenteiden suunnitteluun on välttämätöntä tehokkaan ja taloudellisen ratkaisun saamiseksi tuleviksi vuosikymmeniksi.

Vapon tulisi kompensoida turvetuotannon 1980-luvun alkupuolelta asti Puruvedelle aiheutuneita vahinkoja seuraavasti:

- Vapo luovuttaa omistamiaan alueita korvauksetta vesiensuojelurakenteita ja -ratkaisuja varten
- Vapo kunnostaa olemassa olevat vesiensuojelurakenteet siltä osin kuin ne tulevat muodostamaan osia tulevista vesiensuojeluratkaisuista
- Vapo osallistuu omistamalleen alueelle tarvittavien, koko yläpuolista valuma-alueella palvelevien vesiensuojeluratkaisujen suunnitteluun ml. laaja kosteikko
- Vapo osallistuu omistamalleen alueelle toteutettavien uusien vesiensuojelurakenteiden rakentamisen kustannuksiin
- Vapo jatkaa Savisuolta tulevien ravinteiden ja kiintoaineen seuranta vähintään vuoteen 2020 asti, jotta voidaan todeta, miten tilanne kehittyy jälkihoitoon liittyvien toimenpiteiden vaikutuksesta

Keväällä tai kesällä 2014 tulisi järjestää Savisuon alueella eri osapuolten yhteinen katselmus ja alustava suunnittelutilaisuus tarvittavista vesiensuojeluratkaisuista ja sopia, miten eri osapuolet niihin osallistuisivat. Vapon edustajien lisäksi tilaisuudessa tulisi olla ainakin Puruveden vesiensuojelun yleissuunnitelmahankkeen, Etelä-Savon ELY-keskuksen ja Pro Puruveden edustajia sekä paikallisia tahoja.

Hakijan vastine toiminnan lopettamista koskevan hakemuksen johdosta annettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin

Etelä-Savon ELY-keskus/Ympäristö ja luonnonvarat

ELY-keskus on edellyttänyt tarkkailun jatkamista vuoden 2016 syyskuuhun saakka. Hakijan mukaan velvoitetarkkailua ei ole enää tarpeen jatkaa, koska turvetuotanto on loppunut vuonna 2010 ja sen jälkeenkin on noudatettu turvetuotannon aikaista käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaa. Turvetuotannon lopettamista koskeissa luparatkaisuissa päästötarkkailua on yleensä velvoitettu tekemään yhtenä vuonna toiminnan lopettamisen jälkeen, mutta aina sitäkin ei ole määrätty, mikäli päästötarkkailua on jo tehty toiminnan lopettamisen jälkeen. Esimerkiksi Kärämäellä sijaitsevan Lehtonevan turvetuotannon lopettamista koskevassa päätöksessä (Dnro PSA-VI/73/04.08/2012) ei edellytetty päästötarkkailua, vaan käyttötarkkailun katsottiin riittävän ympäristövaikutusten todentamiseksi.

Savonlinnan kaupunki

Lausunnossa on esitetty runsaasti väitteitä ja oletuksia, mutta ilman asiallisia perusteluita. Mm. väite Savisuon erityisestä ongelmallisuudesta ekologiselta tilaltaan erinomaisen Puruveden kannalta, tai että se olisi merkittävimpiä Puruveden Natura-arvoja uhkaavia tekijöitä, ei pidä paikkaansa. Savisuon turvetuotannon ei ole havaittu vaikuttavan järven tilaa heikentävästi. Suomen ympäristökeskuksen vesistömallijärjestelmän vedenlaatumallista saatujen kuormituslukujen (kiintoaine, fosfori ja typpi) perusteella Savisuo ei olisi erityinen ongelma edes siinä tapauksessa, että turvetuotanto jatkuisi. Pistekuormituksen (johon turvetuotanto sisältyy) osuus Puruveden fosforikuormituksesta on kaksi prosenttia, typpikuormituksesta prosentti ja kiintoainekuormituksesta 0,1 prosenttia.

Hakija pitää lausunnossa esitettyjä vaatimuksia suuresti ylimitoitettuna, kun kyse on toiminnan lopettamisesta. Vaatimukset tulee kaikilta osin hylätä.

Muistutus 1)

Vaatimus Rauvanjärven kunnostamisesta tulee hylätä. Rauvanjärvi on matala ja rehevä lampi, jossa esiintyy hapettomuutta kevättalvella. Rauvanjärvi on ollut erittäin rehevä jo ennen Savisuon turvetuotantoa, mikä on todettu mm. Mikkelin vesipiirin vesitoimiston lausunnossa Nro 235/500 31.12.1982. Lausunnossa todettiin järven tilan huonontuneen kymmenen vuoden aikana ja kalastuksen loppuneen jo ennen turvetuotantoa.

Koska turvetuotannon ei voida katsoa johtaneen Rauvanjärven rehevöitymiseen, eikä myöskään sen tilan parantumisen estämiseen, hakijaa ei voida velvoittaa Rauvanjärven kunnostustoimiin. Vaatimus Rauvanjärven kunnostamisesta tulee hylätä.

Puruveden Hautalahden näkösyvyys ei hakijan käsityksen mukaan ole ollut muita Puruveden lahtialueita huonompi. Järvien lahtialueilla näkösyvyys on yleisesti pienempi kuin selkävesillä. Muistutuksissa havaitut haitat liittyvät yhteiskuormituksen aiheuttamiin vaikutuksiin, joista turvetuotannon osuus on ollut hyvin vähäinen.

Muistutus 2)

Muistuttaja vaatii mm. uusien vesienkäsittelyrakenteiden rakentamista Savisuolle, korvauksia kiinteistön käyttökelpoisuuden alenemisesta ja arvonalennuksesta sekä ranta-alueen kunnostamista.

Muistuttajan omistama tila Puruveden rannalla sijaitsee purkureittiä pitkin 3,2 kilometrin päässä Savisuosta. Tilalla on yksi vuonna 1995 rakennettu vapaa-ajan kiinteistö, joka sijaitsee Myllypuron suulla noin 400 metriä länteen Hepolahdesta, johon Hepojoki laskee. Rantayleiskaavaan merkityt lomarakennuspaikat sijaitsevat vielä tätä etäämpänä.

Muistuttajan mukaan ranta-alueelle on vuosien saatossa kerääntynyt Savisuolta peräisin olevaa kiintoainesta. 7.11.2013 allekirjoitetun muistutuksen liitteenä on valokuva tilan rantaan kerääntyneestä kiintoaineksesta. Tarkempaa kuvauspaikkaa ei ole yksilöity. Valokuvassa on havaittavissa mm. kuolleita puunlehtiä ja kariketta. Vastavaa eloperäistä ainesta tulee kaikkialta maa-alueelta ja myös vesialueelta vesikasvillisuuden kuollessa ja hajotessa.

Ottaen huomioon muistuttajan tilan sijainti ja etäisyys Savisuosta sekä se, että Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueen maankäyttö koostuu yli 96 %:sti muusta kuin turvetuotannosta, muistuttajan kokemien haittojen ei voi katsoa johtuvan Savisuolla ympäristöluvan mukaisesti harjoitetusta turvetuotannosta. Turvetuotanto on päättynyt ja Puruveden nykytila on erinomainen. Vaatimukset uusien vesienkäsittelyrakenteiden rakentamisesta, korvausvaateet kiinteistön käyttökelpoisuuden merkittävästä alenemisesta ja arvon alenemisestä sekä kunnostusvaatimukset on hylättävä perusteettomana.

Muistutus 3), Puruveden kalastusalue

Hakija suhtautuu positiivisesti valuma-alueitasoihin kunnostushankkeisiin, mutta Heponotkonjoen ja Rauvanjärven väliselle alueelle suunnitellun kosteikon perustamiskustannuksiin osallistuminen ei hakijan käsityksen mukaan ole asia, josta tulisi määrätä hakijalle lupavelvoite. Vaatimus tulee tämän vuoksi hylätä.

Vaatimus 1 000 euron vuosittaisesta kalatalousmaksusta tulee hylätä perusteettomana ja kohtuuttomana, koska tuotanto on päättynyt. Myös vaatimukset uusien vesienkäsittelyrakenteiden rakentamisesta on hylättävä perusteettomana. Tarkkailun osalta hakija viittaa edellä lausuntojen yhteydessä lausumaansa.

Pro Puruvesi ry:n mielipide

Hakija viittaa soveltuvin osin edellä lausumaansa ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Hakija on suunnitellut omistamansa alueen seuraavaksi maankäyttömuodoksi kosteikkoa ja sen perustamista omalla kustannuksellaan. Seuraavaksi maankäyttömuodoksi ei ole suunniteltu ympäristöluvanvaraista käyttömuotoa.

Mielipiteessä esitetyt asiat koskevat pääsääntöisesti jälkihoidon jälkeistä aikaa eli seuraavaa maankäyttöä (jälkikäyttö). Mielipiteessä esitetyt asiat ovat sinänsä hyviä ja hakija on niistä halukas keskustelemaan kaikkia osapuolia tyydyttävän ratkaisun ai-

kaansaamiseksi. Asiat eivät kuitenkaan hakijan käsityksen mukaan kuulu nyt käsiteltävänä olevaan lupa-asiaan. Tuotannon lopettamista koskevat lupamääräykset tulee ympäristönsuojelulain mukaisesti rajata koskemaan vain turvetuotantoalueen jälkihoitoa.

MERKINTÄ

Asiaa ratkaistaessa aluehallintoviraston käytössä ovat olleet seuraavat asiakirjat:

Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätös 18.11.2005 nro 110/05/2, jolla on myönnetty ympäristölupa Savisuon noin 63 hehtaarin alalle silloisessa Kerimäen kunnassa.

Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015 sekä Etelä-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010–2015.

Asian esittelijä on 26.6.2014 tutustunut maastossa Savisuon alueeseen, Rauvanjärveen sekä Heponotkonjoen suualueeseen. Muistio maastokäynnistä on liitetty asiakirjoihin.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

KÄSITTELYRATKAISU

Vapo Oy:n 28.3.2013 jättämän hakemuksen käsittely Savisuon turvetuotantoa koskevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamiseksi ja kuivatusvesien kemiallisen puhdistuksen aloittamiseksi jätetään sikseen.

Perustelu

Savisuolla ei ole ollut turvetuotantoa vuoden 2010 jälkeen. Hakija on tehnyt päätöksen Savisuon turvetuotannon lopettamisesta 15.1.2014 ja pyytänyt 16.1.2014 lähettämään kirjeellä Itä-Suomen aluehallintovirastoa jättämään lupaehtojen tarkistamista koskevan hakemuksen käsittelyn sikseen.

YMPÄRISTÖLUPARATKAISU

Savisuon toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa nro 110/05/2 ja siinä määrätyt velvoitteet raukeavat tällä päätöksellä. Turvetuotannon lopettamisesta ja jälkihoitosta annetaan jäljempänä erilliset määräykset.

Turvetuotantoalueelta johdettavista vesistä kalastolle ja kalastukselle aiheutuva vahinko alapuolisessa vesistössä määrätään hyvitetäväksi kalatalousmaksulla vielä vuosina 2015 ja 2016. Ennalta arvioiden turvetuotannon lopettamiseen liittyvistä jälkihoitotoimenpiteistä ei aiheudu vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa korvattavaa vahinkoa.

LUPAMÄÄRÄYKSET

1. Turvetuotannossa olleelta alueelta tulevat kuivatusvedet tulee johtaa alueella olevien vesiensuojelurakenteiden (sarkaoja-altaiden lietesyvennykset, päisteputkipidättimet, virtaamanrajoittimet ja laskeutusaltaat) ja laskuojan kautta Rauvanjärveen 30.9.2016 saakka. Lietesyvennykset ja laskeutusaltaat on tyhjennettävä lietteestä vuosittain.

2. Toisten maalla sijaitsevan laskuojan kunto on tarkastettava ja laskuoja tarvittaessa puhdistettava vuoden 2016 aikana niin, että turvetuotannosta johtuvat liettymät poistetaan. Luvan haltijan on ilmoitettava oja-alueen tarkastuksesta etukäteen alueen maanomistajille, joille on varattava mahdollisuus osallistua tarkastukseen.

3. Laskeutusaltaat ja altainen vesitaloutta hoitavat munkkirakenteet voivat maanomistajan suostumuksella jäädä paikoilleen. Altainen vedenkorkeus on kuitenkin säädettävä siten, etteivät naapurikiinteistöjen tulevat maankäytön toiminnot vaarannu pohjaveden korkeuden takia.

Alueella olevat paloaltaat on peitettävä tai niiden pitämisestä on sovittava maanomistajien kanssa.

4. Sarkaojien virtauksenpidättimet ja päisteputket tulee poistaa 30.9.2017 mennessä, mikäli uuden maankäytön tarpeet eivät niitä erityisesti vaadi. Laitteiden paikalleen jättämisestä on sovittava kirjallisesti maanomistajien kanssa.

Luvan saajan omistuksessa olevan alueen maankäyttö tulee suunnitella sellaiseksi, ettei siitä aiheudu muiden maanomistajien alueille haitallista vettymistä.

5. Tuotantoalue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet ja jätteet poistettava. Jätteet on lajiteltava ja toimitettava luvallisiin vastaanottoaikoihin. Käytöstä poistuneilla polttoaineiden ja jäteöljyjen varastointipaikoilla tulee varmistaa, että maa on öljystä ja muista kemikaaleista puhdas. Maaperä on tarvittaessa puhdistettava.

6. Luvan saajan on tarkastettava tuotantoalueella olevien rajapyykkien sijainti ja tarvittaessa palautettava rajapyykit oikeille paikoilleen.

7. Turvetuotantoalueelta tulevien vesien vesistövaikutuksia tulee tarkkailla Kummunjossa, Rauvanjärnessä, Rauvanjärven laskuojassa ennen Heponotkonjokea, Heponotkonjossa ennen sen purkautumista Puruveteen sekä Puruvudessa Mäntyniemmen ja Lemettisaaren välisessä syvänteessä 8.6.2006 hyväksytyn tarkkailuohjelman mukaisena vuoden 2016 syyskuun loppuun saakka.

8. Mikäli yhtenä alueen jälkihoitomuotona tulee olemaan hakijan maalle perustettava kosteikko, tulee kosteikon yksityiskohtaiset rakentamissuunnitelmat toimittaa Etelä-Savon ELY-keskuksen tarkistettavaksi ennen rakennustöiden aloittamista. Mikäli kosteikkoa ei perusteta, tulee luvan saajan osallistua Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueella mahdollisesti käynnistettävän, Puruveden vesienhoidon yleissuunnitelmaan perustuvan vesistökuormituksen vähentämishankkeeseen turvetuotannon aikaisen kuormitusosuutensa mukaisella osuudella.

Etelä-Savon ELY-keskus voi tarvittaessa antaa jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä. Jälkihoitotoimenpiteiden valmistumisesta ja tuotantoalueen luovuttamisesta takaisin vuokranantajille on ilmoitettava viipymättä ELY-keskukselle. Luvan haltijan vastuu tuotannosta poistuvasta alueesta ja sen päästöistä päättyy, kun ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

9. Lopettamistoimista tulee tehdä riittävän tarkat merkinnät suon käyttöpäiväkirjaan. Ote käyttöpäiväkirjasta tulee vuoden 2017 loppuun mennessä lähettää Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Etelä-Savon ELY-keskukselle.

10. Luvan saajan on maksettava vuosilta 2015 ja 2016 tammikuun 2015 aikana yhteensä 400 euroa kalatalousmaksua Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle käytettäväksi vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen.

LUPARATKAISUN PERUSTELUT

Hakija on 16.1.2014 lähettämään kirjeellä pyytänyt Itä-Suomen aluehallintovirastoa määräämään Savisuon toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 110/05/2 raukeamaan. Samalla hakija on pyytänyt aluehallintovirastoa vahvistamaan Savisuon turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet sekä tuotantoalueen jälkihoitotoimet.

Turvetuotanto Savisuon alueella on päätynyt vuonna 2010. Savisuon tuotantoalue on vuokrattu kuudelta eri tilalta Vapo Oy:lle, joka on ilmoittanut luovuttavansa alueet takaisin maanomistajille yhteisessä katselmuksessa tehdyssä pöytäkirjassa sekä vuokrasopimuksissa sovitulla tavalla.

Luvan haltija on vastuussa toiminnan loppumisen jälkeen myös vuokrattujen alueiden mahdollisista ympäristövaikutuksista, kunnes Etelä-Savon ELY-keskus on todennut, että jälkihoitotoimet on tehty ja turvetuotannosta aiheutuva kuormitus on loppunut.

Kun Savisuon turvetuotannon jälkihoitotoimet tehdään tässä päätöksessä määrättyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaiset toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet.

LUPAMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Lupamääräyksissä määrätty siistimis- ja muut jälkihoitotyöt on saatettava loppuun vuoden 2016 syyskuun loppuun mennessä. Samaan määräaikaan mennessä on korjattava myös turvetuotannon aikana siirtyneet rajapyykit. Koska Savisuo turvetuotannon ympäristöluvassa on annettu Vapo Oy:lle vesilain (264/1961) 10 luvun 6 §:n mukainen oikeus johtaa kuivatusvedet toisten maalla olevaa Kummunjoen nimellä kulkevaa laskuojaa pitkin Rauvanjärveen, on kyseisen laskuojan kunto määrätty tarkistettavaksi ja mahdolliset turvetuotannosta johtuvat liettymät poistettavaksi. Oja-alueen maanomistajille on varattu mahdollisuus osallistua oja-alueella luvan haltijan kanssa tehtävään tarkastukseen.

Koska alueella olevat vesiensuojelurakenteet ovat vain ns. perustasoa, tulee kuivatusvedet johtaa vesiensuojelurakenteiden kautta vuoden 2016 syyskuun loppuun saakka, vaikka turvetuotanto alueella on loppunut jo vuonna 2010. Normaalina pidempi aika on perusteltua siitä syystä, että kuivatusvedet päätyvät Rauvanjärven ja Heponotkonjoen kautta kirkasvetisen Puruveden Hepolahteen.

Toiminnanharjoittaja on vastuussa toiminnastaan aiheutuneesta pilaantumisesta, esimerkiksi maaperän öljyyntymisestä ja on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän. Alueelle ei saa jättää tarpeettomia rakennelmia eikä jätteitä, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Kantokasat ja aumamuovien jätteet on poistettava alueelta. Laskeutusaltaiden tyhjennys on tehtävä vielä vuoden 2016 syksyllä (määräys 5).

Nykyistä vesistötarkkailua on syytä jatkaa, kunnes kaikki jälkihoitotoimenpiteet on tehty (määräys 7).

Luvan saaja on suunnitellut toteuttavansa omalle maalleen kosteikkoalueen turvetuotannossa olleelta suolta kertyvien vesien puhdistamisen tehostamiseksi. Heponotkonjoki–Rauvanjärvi valuma-alueelle ollaan mahdollisesti myös yhteiskunnan toimin suunnittelemassa vesistöjen tilaa parantavia toimenpiteitä. Hankkeessa ovat mukana Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskukset, Suomen metsäkeskuksen Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan yksiköitä, Savonlinnan ja Kiteen kaupungit ja Pro Puruvesi. Mikäli hanke etenee konkreettiselle tasolle, eikä luvan saaja toteuta omaa kosteikkohankettaan, on valuma-alueen suurimman pistekuormittajan osallistuminen hankkeeseen tarpeen (määräys 8).

Turvetuotannon valvojana toimivalle Etelä-Savon ELY-keskukselle on annettu oikeus antaa tarkentavia määräyksiä jälkihoidon osalta.

Vuosilta 2015 ja 2016 kalastuksenhoitomaksuksi on määrätty 200 euroa/vuosi. Maksut on suoritettava kerralla vuoden 2015 tammikuun aikana. Tuotannon aikaista 250 euron maksua on alennettu, sillä alueella ei ole ollut turvetuotantoa vuoden 2010 jälkeen.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen esitykset vesiensuojelurakenteiden kunnossapidosta vuoden 2016 syyskuun loppuun saakka, patoaltaiden peittämisestä, alueen siistimisestä, jätehuollosta ja mahdollisesti öljyllä pilaantuneiden alueiden kunnostamista, vesistötarkkailun jatkamisesta sekä käyttöpäiväkirjan pidosta on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukset laskeutusaltaiden ja lietesyvyyntien tyhjentämisestä, alueen siistimisestä ja vesistötarkkailun jatkamisesta on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Vaatus määrätä luvan hakija rakentamaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustavat ja myös rankkasadetilanteeseen (50 mm/vrk) mitoitetut vesiensuojelurakenteet ja pitämään ne kunnossa niin kauan kuin siihen on tarvetta, hylätään. Turvetuotanto

alueella on loppunut vuonna 2010 ja alue on lopettamisen jälkeen osittain kasvittunut ja kuormitus vähentynyt. Vesistötarkkailua on määrätty jatkettavaksi vielä vuosina 2015 ja 2016. Samalla perusteella hylätään myös Puruveden kalastusalueen ja Sep-po Kososen vaatimukset vesiensuojelun tehostamisesta.

Hakija on perunut lupamääräysten tarkistamishakemuksensa ja ilmoittanut lopettavansa turvetuotannon Savisuolla Tästä syystä turvetuotannon lopettamista koskeviin muistutuksiin vastaaminen ei enää ole tarpeen. Muistutuksissa esitetyt turvetuotantoalueen jälkihoitoa ja vesistötarkkailun jatkamista koskevat vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Kumpurannan, Mäntylän ja Pohjahonkalan osakaskuntien ja Jouko Käyhkön vaatimus Rauvanjärven palauttamisesta laskuojineen hakijan kustannuksella lähtötilaan, jossa Rauvanjärvi oli ennen turpeen noston aloittamista, hylätään. Rauvanjärvi on ollut erittäin rehevä jo ennen Savisuon turvetuotantoa. Savisuon turvetuotantoalue muodostaa neljä prosenttia Rauvanjärven valuma-alueesta. Rauvanjärven valuma-alue on suurelta osin ojitettua metsätalousmaata. Vaikka turvetuotanto on lisännyt Rauvanjärveen tulevaa kuormitusta, ei turvetuottajalle voida yksin asettaa velvoitetta Rauvanjärven kunnostamiseen. Lupamääräyksellä 8 hakijalle on asetettu velvoite osallistua Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueella mahdollisesti käynnistettävän vesistökuormituksen vähentämishankkeen kustannuksiin, ellei hakija toteuta omaa kosteikkosuunnitelmaansa Savisuolla..

AA (740-568-1-149 Rannikko) korvausvaatimus mökin vuokrauksen vaikeutumisesta ja arvon alentumisesta hylätään.

Muistuttajan kiinteistö sijaitsee Puruveden Hepolahden rannalla, noin 150 metrin päässä Hepolahden suualueelta, jonne Savisuon turvetuotantoalueen kuivatusvedet Rauvanjärven ja Heponotkonojan kautta laskevat. Savisuon turvetuotantoalue muodostaa vain neljä prosenttia Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueesta. Rauvanjärven ympäristön suot on valtaosin ojitettu metsänkasvatusta varten. Pääosa turvetuotantoalueelta kulkeutuneesta kiintoaineesta on laskeutunut matalaan Rauvanjärveen. Puruveden Hautalahden veden laadussa ei havaintotulosten mukaan ole tapahtunut muutoksia. Happitilanne on vesistönäytteiden mukaan ollut hyvä sekä talvella että kesällä. pH on havaintojaksolla ollut lähellä neutraalia, keskimäärin 6,9. Vesi on hyvin kirkasta (näkösyvyys avovesikaudella 4,7–7 m), sen orgaanisen aineksen pitoisuus on hyvin alhainen ja myös ravinnepitoisuudet ovat olleet hyvin alhaisia (järvi on kirkasvetinen, niukkaravinteinen ja karu). Hakemukseen liitettyjen Savisuon kalataloudellisen tarkkailun raporttien (2007 ja 2012) mukaan Puruveden Hepolahden edustan syvänteessä tehdyissä verkkohavaskokeissa kiintoaineen ja klorofyllin kertyminen havaksiin oli kaikilla alueilla vuonna 2007 vähäistä ja vuonna 2012 kohtalaista.

Havaskokeiden tulosten perusteella mahdollinen Savisuon turvetuotannon kuivatusvesien vaikutus rajoittuu lievään pyydysten likaantumiseen Hepolahden edustalla sekä ulompana Lemettin saaren itäpuolelle. Myös hajakuormitus aiheuttaa samanlaisen vaikutuksen, joten turvetuotannon osuutta likaantumisesta ei voi erottaa. Kesän 2012 runsaista sateista johtuen koko valuma-alueelta tuleva humuskuormitus oli keskimääräistä voimakkaampaa, minkä arveltiin vaikuttavan vuonna 2012 edellistä näytekertaa vuotta 2007 suurempiin ainekertymiin.

HH (740-568-1-184 Rantala) vaatimus loma-asuntotonttien arvonalennuksesta ja ranta-alueen kunnostamisesta hylätään pääosin samoilla perusteilla kuin edellä.

Kiinteistöön kuuluu ranta-aluetta Hepojokisuun länsirannalta Myllyjoen länsipuolelle noin 250 metrin päähän lukuun ottamatta Myllyjoen itäpuolella olevaa, vajaan 100 metrin rantaosuutta. Muistuttajan kiinteistölle on merkitty ennen turvetuotannolle myönnettyä ympäristölupaa hyväksytyssä Puruveden rantayleiskaavassa neljä loma-asunnon rakennuspaikkaa. Näistä kolme sijoittuu Myllyjoen länsipuolelle ja yksi Myllyjoen itäpuolelle.

Hepolahden suualueelle turvetuotannon ja metsäojituksen seurauksena kertynyt kiintoaines on laskeutunut matalaan Rauvanjärveen sekä ruovikkoiseen ja suojaasaan Hepolahteen, joten muistuttajan Myllyjoen lähialueella sijaitsevan kiinteistön ranta-alueelle ei turvetuotannon vaikutuksesta ole aiheutunut korvattavaa haittaa.

Puruveden kalastusalueen vaatimus kalatalousmaksun korottamiseksi hylätään. Savisuon aiheuttama kuormitus on turvetuotannon lopettamisen jälkeen pienentynyt. Kalatalousmaksu vuosille 2015 ja 2016 on määrätty hieman nykyistä alempana.

Kalastusalueen ja Pro Puruvesi ry:n vaatimus Vapo Oy:n osallistumisesta Rauvanjärven–Hepojoen valuma-alueella mahdollisesti käynnistettävän vesistökuormituksen vähentämishankkeen kustannuksiin on otettu huomioon lupamääräyksestä 8 ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Itä-Suomen ympäristölupaviraston 18.11.2005 päätöksellään nro 110/05/2 Vapo Oy:lle myöntämä ympäristölupa Savisuon turvetuotantoon raukeaa, kun tämä päätös on saanut lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 43, 46, 57 § 1) kohta, 90 § 1 ja 3 momentti ja 96 Jätelaki 13, 28 ja 29 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 7 965 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1572/2011), jonka liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin suuruisen tuotantoalueen ympäristöluvasta perittävä maksu on 11 880 euroa. Luvan tarkistamista koskevan hakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Tarkistamishakemus ehdittiin jo kuuluttaa, kunnes hakija pyysi hakemuksen käsittelyn jättämistä sikseen ja luvan rauettamista sekä jälkihoitotoimenpiteistä määräämistä. Työmäärä on ollut selkeästi pelkän lupamääräysten tarkistamishakemuksen työmäärää suurempi, joten taulukon mukaista maksua on korotettu 35 prosentilla.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija

Jäljennös päätöksestä

Savonlinnan kaupunki

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat
-vastuualue (sähköisesti)

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Itä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Savonlinnan kaupungin ilmoitustaululla..

MUUTOKSENHAKU

Hallintolainkäyttölain 5 §:n mukaan sikseen jättämispäätöksestä ei voi valittaa, sillä ko. päätöksellä ei asiaa ole ratkaistu tai jätetty tutkimatta. Muilta osin päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteet Valitusosoitus

Timo J. Lehtonen

Ahti Itkonen

Asian ovat ratkaisseet johtaja Timo J. Lehtonen ja ympäristöneuvos Ahti Itkonen..
Asian on esitellyt Timo J. Lehtonen.

VALITUSOSOITUS

LIITE

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 1.9.2014.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Itä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Itä-Suomen aluehallintoviraston Mikkelin päätoimipaikan kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Maaherrankatu 16, 50100 Mikkeli
postiosoite:	PL 50, 50101 Mikkeli
puhelin:	(vaihe) 029 501 6800
faksi:	015 760 0150
sähköposti:	kirjaamo.ita@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.